

TIZENHARMADIK KIHÍVÁS: FEDEZZÜK FEL A KERESZTÚRI ERDŐT

Lágy esőcseppek gurulnak végig az ezerszínű levelek életvonalán, megtorpannak egy pillanatra és alá hullanak. Az erdő aljára puha avarszőnyeget terített az Ősz. Körülbelül egyszerre érünk oda a találkozási pontra a kerületvezető erdőszel. A Régivám közből nyíló parkolóba beszéltek meg a találkozót. Idegenvezetőm első dolga, hogy az erdő „bejáratánál” található nagy, fakeretes táblához vezessen.

- Mitől érdekes ez a tábla?

Erdész: - Meg szeretném neked mutatni, hogy milyen ügyesek az itt lakók. Kihelyezett naptárban vezetik, hogy ki-mikor szeretné használni az 1-es, illetve a 2-es tisztást. Aki előbb beírja magát, azé az elsőbbség. Ez egy teljesen jól működő rendszer, amiért dicséret illeti a környékbeli lakosságot

- Ilyen népszerű ez az erdő, hogy le kell foglalni a tisztásokat?

Erdész: - A Keresztúri-erdő a XVII. kerületben, a Helikopter-lakópark szomszédságában fekszik. A helyieknek ez az erdő olyan, mint egy zöld oázis. A betondzsungelből kiszabadulva igazi felüdülést jelent nekik az itt töltött idő.

- Mostanában inkább a budai oldalt mutattuk be a Fuss az Erdész szemével! instant futóköreivel, és az első, ami szembetűnik, hogy minden olyan sík. Sehol egy combos emelkedő, vagy egy technikás lejtő.

Erdész: - Igen, ebben az erdőben korzó minőségű, szinte teljesen sík ösvényekkel fogsz találkozni. De induljunk is el, és megmutatom, hogy ettől függetlenül mégis mekkora értéket rejt ez az erdőtömb. Az instant futókör elsőként az 1-es tisztás mellett halad el. Gyere nézzük meg, miért szeretik ennyire a helyiek.

- Igazi családbarát tisztásra érkeztünk! Már tökéletesen értem a foglalási rendszert, hiszen a pad-asztal garnitúrák, a fedett szaletli és a kiépített tűzrakók tökéletes helyszínt biztosítanak családok, baráti társaságok számára.

Erdész: - Igen! Sőt! Aki sportolni szeretne, az is megtalálja itt a számítását. Mostanában nagyon szeretnek csapatépítőket ide szervezni, és esküvői helyszínnek is egyre többen választják. A tisztásokra 2019 tavaszán színes lombú és termésű bokrokat és fácskákat ültettünk, így lassan akár meg is kóstolhatják az ide látogatók a csipkebogyót, kökényt, agy a vackort.

- Induljunk tovább, mert még messze a kör vége. Merre folytatjuk utunkat?

Erdész: - Visszasétálunk a tisztásról arra az ösvényre, amiről letértünk. Nemsokára egy tanösvény fogja keresztezni az utunkat. Ez a tanösvény, egy 5 kilométeres kört tesz meg az erdőben, és 15 állomással várja az erdőlátogatókat.

- Mi a tematikára épül ez a tanösvény?

Erdész: - Érdekes témákat dolgoztunk fel és mutatunk be az állomásokon. Kifejezetten humoros, baráti, könnyed stílusban íródtak a táblák, és előfordult már, hogy láttam, ahogy nevetgélve olvasgatták a szövegeket a túrázók. Igazi sikerként éljük meg, hogy leköti az emberek figyelmét és nem csak úgy átszaladnak rajta. A változatos növényvilág, az erdő története, egy sokat látott harckocsi árok, és még a 301-es parcella is felkerült állomások listájára. Minden tábla jobb oldalán megtalálható a tanösvény térképe, így jól nyomon követhető, hogy hol tartunk, és hogy hogyan jutunk el a következő állomáshoz. A tájékozódást az erdőben jelzések is segítik, mindig a zöld tölgylevelet kövesd és biztosan nem tévedsz el.

- Jól látom, hogy QR kódok is vannak a táblákon?

Erdész: - Igen! Arra gondoltunk, hogy még izgalmasabbá tehető ez a tanösvény, az okostelefonok segítségével. A QR-kódok beolvasásával hanganyagok, fotók, videók egészítik ki az olvasottakat és látottakat. Helyenként rövid, izgalmas kitérőkre is felhívják a figyelmünket. Ilyen interaktív sétára hív a Hármashatár-hegyen található Guckler Károly tanösvény is. Azt is jószívvvel ajánlom a figyelmedbe.

- Mit lehet tudni az erdő kialakulásáról?

Erdész: - Ugyan 1396-ból találtak feljegyzést, ami megemlíti Keresthur települést, de erdőnek ekkor még nyoma sem volt ezen a területen. Mária Terézia idején is csak sovány, homokos területről szól a fáma, ahol olyan erdőcskekénk emlegetik, amely nem ad elégséges fűteléket A XIX. században, mikor a terület Podmaniczky János birtoka volt, erdőcskénk még mindig nem volt. Akkor a Homoki-nagylegelőnek nevezett területen juhokat, marhákat és lovakat legeltettek. Annyi fa állhatott itt, amennyi elegendő árnyékot adott az állatok számára a nyári tűző nap elől.

- Gondolom a háború időszakában sem az erdősítésen gondolkoztak a döntéshozók.

Erdész: - De nem ám! A II. Világháború idején sem állt még itt erdő, mikor a területet Budapest védelmébe állították. 1944 őszén a Királyi Honvéd Vezérkar elrendelte a

főváros keleti erőterében, három vonalból álló védelmi rendszer kiépítését, melynek legbelső vonala húzódott a mai Keresztúri-erdő területén.

- Mi történt a háború után?

Erdész: - A háború után, az 1950-es évektől megkezdődött az erdők rehabilitációja és új erdők telepítése. Ekkor telepítették a Keresztúri-erdőt. Az erdő látogatók számára való feltárása, ösvények, tűzrakóhelyek, berendezések telepítése 2019-ben, a Pilisi Parkerdő gondozásában történt meg.

- Mesélnél nekem egy kicsit arról, hogy te hogyan látod ezt az erdőt erdész szemmel?

Erdész: - A Keresztúri-erdő egy viszonylag fiatal erdő. A 19. század elején a rendszeres homokfúvások megfékezése érdekében erdősávval telepítették be az akkori közigazgatási határt. Az Új Köztemető és a Helikopter lakópark közötti területen akkor még nem emberek sétálgattak, hanem juhokat, marhákat és lovakat legeltettek. Inkább hasonlított ezt a hely egy alföldi tájhoz, hiszen homokos és füves területek váltották egymást. A századforduló idején még főleg őshonos fafajokat telepítettek, így alakult ki a tölgyes a temető mellett, később betelepítették az akácokat, ami a homokos talaj megfogásában kifejezetten jól tett. A tanösvényen sétálva egyébként feltűnhet, hogy meglepően sok amerikai fafaj van az erdőben: az akác, a vörös tölgy és az ostorfa eredetileg mind Észak-Amerika tájain nő, de úgy tűnik, bírják az itteni éghajlatot is.

- Napjainkban milyen erdészeti módszerrel kezelitek ezt az erdőt?

Erdész: - Erdész elődjünk elképesztő munkát végeztek, hiszen a pusztán helyén telepítették ezt az erdőt. Jellemzően azonos korú egyedekből álló erdőt találunk ezen a területen, mivel minden fát egyidőben ültettek az erdőtelepítés idejében. Mára ezek a fák a nagyváros nyomásával és a klímaváltozás hatásaival terhelt körülmények között már kiöregedtek. Így az erdő még sebezhetőbbé válik a környezeti hatásokkal szemben. Ezért szükséges az erdő fokozatos felújítása, több lombkoronaszint kialakítása, az invazív fajok visszaszorítása, az őshonos, szárazságtűrő újulat megerősítése. A Pilisi Parkerdő a városi erdőkezelés módszerét alkalmazva, folyamatos erdőborítás biztosítása mellett, kisléptékű, rendszeres beavatkozások által végzi ezeket a feladatokat az erdő egészsége érdekében.

- Jó tudni, hogy a legjobb kezekben vannak a városi erdők, és már külön erdőkezelési módszert fejlesztett ki a Parkerdő.

Jól láthattam útközben, hogy fotókör is van az erdőben kijelölve?

Erdész: – Igen-igen! A természetben sportolók számára futóutat és tájfutópályát is létrehoztunk, neves sportolók bevonásával. Két maratonfutó-bajnokunk, Sinkó György, országos bajnok és Kiss Zoltán, világbajnoki 9. helyezett az erdő 4,2 km hosszú futóköreén edzve készültek versenyekre. Azóta ezen a futóköreén a nap minden szakában találkozók futóval. A tájfutók által kitűzött állandó pontos pályán bárki kipróbálhatja magát és átélheti, hogy milyen jó érzés egy ellenőrző pontot térkép segítségével megtalálni. A helyi futóközösség és a Pilisi Parkerdő közös erővel több időszakos futókört is kialakított, ezzel izgalmasabbá téve a terepet.

- **Igyekszünk mi is bevonni majd a helyieket a Fuss az Erdész szemével! programunkba. Bízunk benne, hogy az instant körünk is sok futót vonz majd be.**

Erdész: – Ez nagyon jó ötlet. Szerintem, ha meghirdetitek a parkolóban lévő táblán a kihívásokat, sokan fognak csatlakozni a programhoz.

- **Vissza is értünk a kiindulópontához. Nagyon szépen köszönöm ezt tartalmas beszélgetést, és a kellemes sétát. Nem is gondoltam volna, hogy ez a kis erdőcske ennyi kincset rejt.**

Erdész: – Örömmel meséltem neked. Az évtizedek során nagyon a szívemhez nőtt ez az erdő. Minden porcikáját jó ismerem, minden rezdülését figyelem. Minden erőmmel és tudásommal azon dolgozom, hogy még az unokáink unokái is élvezhessék ezt a csodát.

- **Hálásan köszönjük! Jó szerencsét!**

Erdész – Jó szerencsét!